

POLİTİKALAR GENEL BAŞKAN YARDIMCILIĞI

MYK BİLGİ NOTU

(20.08.2022)

YÜKSEL TAŞKIN

SOSYAL POLİTİKALARDAN SORUMLU GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

SOSYAL POLİTİKA GÜNDEMİ (20.08.2022)

Kamudan Sosyal Yardım Alanların Dökümü: Rakamların gösterdiği gerçekler

İstihdama Dair Temel Veriler

Toplam İstihdam: 29 Milyon 964 bin (2022 1. çeyreğinde mevsim etkisinden arındırılmış istihdam sayısı 29 milyon 964).

Çalışma Çağındaki Nüfus:	64 Milyon 332 Bin.
Kayıtlı Tam İstihdam:	20 Milyon 878 Bin.
İstihdam oranı:	% 46.6.
Kayıtlı ve Tam zamanlı İstihdam (KATİ):	% 32,5
Çalışma Çağındaki Erkek Nüfus:	31 Milyon 827
Erkeklerde Kayıtlı Tam İstihdam:	20 Milyon 878 Bin.
Erkeklerde Resmi İstihdam Oranı:	%64
Erkeklerde KATİ:	%47,1
Çalışma Çağındaki Nüfus:	64 Milyon 332 Bin.
Çalışma Çağındaki Kadın Nüfus:	32 Milyon 505
Kadınlarda Kayıtlı Tam İstihdam:	5 Milyon 877.
Kadınlarda Resmi İstihdam Oranı:	% 29,5
Kadınlarda KATİ:	%18,1

Bu rakamlar kayıtsız, kısmi ve eksik istihdamın yüksekliğini gösteriyor: 9 Milyon 086 Bin. Başka bir ifadeyle çalışanların neredeyse üçte biri kayıtsız, kısmi ve eksik istihdam. Bu durum çalışanların primleri ödenmediği için emeklilik haklarının ellerinden alınmasına ve sağlık vb. hizmetlerden yeterince yararlanamamalarına yol açıyor. Kayıt-dışı ile mücadele öncelikli olmalıdır...

Kayıtlı Tam İstihdam içerisindeki 20 Milyon 878 bin kişinin

-Kamuda Aktif Çalışanlar:	4 Milyon 921 Bin
-Özel Sektörde Çalışanlar:	15 Milyon 957 Bin
-Esnaf Sayısı:	2 Milyon 087 Bin
-Emekli, Dul ve Yetim Maaşı Alanların sayısı:	13 Milyon 800 Bin
-Engelli Maaşı alanlar Toplam (2021)	729,871
(%40-69, 1277 TL, %70 üzeri 1841 TL, Engelli Yakını Aylığı 1124 TL)	
- Evde Bakım Yardımı (2021, 3339 TL)	530.812
-Yaşlı Maaşı Alanlar (1537 TL, 2022)	820.933
(Engelli Maaşı, Evde Bakım Yardımı ve	
Yaşlı Maaşı Alanlar Toplam	2.081.676

Kamudan Sosyal Yardım Alanların Dökümü:

Sosyal Yardımlardan Faydalanan Hane Sayısı	5.903.515
Düzenli Yardımlardan Faydalanan Hane Sayısı	2.476.457
Geçici (Sürelili) Yardımlardan Faydalanan Hane Sayısı	5.276.998
GSS Primi Devlet Tarafından Ödenen Kişi Sayısı	9.482.940

2021 Yılında Ülke Genelinde Yapılan Yardımların Düzenli ve Sürelili Yardımlar olarak ayrıldığını görüyoruz. Bu hanelerden 2.476.457 hane düzenli yardım, 5.276.998 hane sürelili yardım almıştır. 1.849.940 hane ise hem düzenli hem de sürelili yardımlardan faydalanmıştır.

Not: TÜİK 2021 verilerine göre ortalama hane halkı büyüklüğü 3,23 olduğuna göre:

Sosyal Yardımlardan Faydalanan Hane Sayısı x 3,23=19.068.353 kişi minimum olarak yardımlardan yararlanıyor.

Yoksul hanelerin büyüklüğünün daha fazla olduğundan hareketle, bu rakamı 4'le çarparsak ulaştığımız rakam 23.614.060 oluyor.

Türkiye nüfusunun 2021 yılında 84,680,273 kişi olduğunu biliyoruz. Bu durumda nüfusun en az 22,5'uğu yardımlara muhtaç.

Ortalama hane halkı büyüklüğünü 4 kişi alırsak bu rakam yüzde **27,8'e** çıkıyor.

Yine devlet, kendi Genel Sigorta Primlerini (GSS) ödeyemeyecek kadar yoksul olan 9,482,940 yurttaşın sigorta primlerini de ödemektedir. Bu da demektir ki yaklaşık 2,3 milyon hanede prim ödeyecek bir sigortalı yoktur!

Dahası da var: Hiçbir sosyal güvencesi olmayan ve devletin “muhtaçlık sınırının” altında geliri olan 65 yaş üstü 820,933 kişi, Yaşlı Maaşı almaktadır.

Ülkemizde çeşitli engel düzeylerine göre “Engelli Aylığı”, “Engelli Yakını Aylığı” ve “Evde Bakım Yardımı” alanların da muhtaçlık sınırına göre belirlendiklerini biliyoruz. Engelliler ve yakınları için tanımlanan aylık ve yardımları alanların sayısı da toplam 1,260,743'tür.

Engelli yardımları da, “muhtaçlık” kriterine göre belirlendiğine göre, bu evlerdeki engelli bireylerden ziyade asıl ailelerinin yardımlardan istifade ettiklerini söyleyebiliriz. Bu nedenle söz konusu olan “engelli” yardımından ziyade fakirlik yardımıdır. Böylece engelli bireyin evde kalması ve ailesine bağımlı olması teşvik edilmektedir...

Şimdi yukarıda sunduğum tabloyu bir daha gözden geçirelim: Sosyal yardım alanların yanında, Yaşlılık Maaşı, engellilik düzeyine göre Engelli Maaşı, Engelli Yakını Maaşı ve Evde Bakım Yardımı alanların sayısı 2,081,676'dır.

Kamuoyunda genellikle asgari ücretin belirlenmesinin sadece çalışanları ilgilendirdiğine dair yaygın bir kanaat vardır. Oysa asgari ücret belirlendiğinde

yukarıda bahsi geçen yardım miktarları ve aylıklar da artmaktadır. Böylece asgari ücret artışını bekleyenler sadece çalışanlar değil, sosyal yardım almadan geçinemeyen “muhtaç” ailelerdir. Tüm bu veriler bize toplumun en az yüzde 30’unun sosyal yardımlar ve engelli, yaşlı aylığı gibi aylık destekleriyle ayakta kalabildiğini göstermektedir.

Yapılan Sosyal Yardımların Detayları

- * Elektrik Tüketim Desteği: 2.476.399 hane için 2.575.536.604 TL
- * Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yapılan Yardımlar: 98.530 kişiye 332,1 Milyon TL
- * Muhtaç Asker Ailelerine Yardım: 87.056 haneye 143,9 Milyon TL
- *Öksüz, Yetim ve Muhtaç Asker Çocuğu Yardımı:
 - Öksüz ve Yetim Yardımı 51.232 kişiye 74,09 Milyon TL
 - Muhtaç Asker Çocuğu Yardımı:7.309 kişiye 4,07 Milyon TL
- * Şartlı Nakit Transferleri:
 - Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY): 2.128.750 fayda sahibine 898,61 Milyon TL
 - Yabancılara Yönelik Şartlı Eğitim Yardımı Programı: 625.901 fayda sahibi için 419.90 Milyon TL
 - Şartlı Sağlık Yardımları (ŞSY) (Sağlık ve Gebelik): 1.230.012 kişiye 494,08 Milyon TL
- * Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun Amaçlarını Gerçekleştirmeye Yönelik Diğer Destekler
 - Doğum Yardımı: 931.949 çocuk için 402,08 Milyon TL
 - Çoklu Doğum Yardım Programı: 8,59 Milyon TL
 - Terör Zararı Yardımı: 17.928.375 TL

- Şehit Yakınları ve Gazilere Yönelik Yardımlar: 1.190.000 TL +1.435.000 TL + 200.000+140.000
- Afet (Acil Durum) Yardımları: 149.304.758 TL
- Yabancı Yardımları: 2.640.850
- Gıda Yardımları: 11.369.761 kişiye 752.604.363,90 TL
- Aşevi Yardımı: 43.427 kişiye aşevi hizmeti sunulabilmesi amacıyla 108 SYD Vakfına 91.804.384 TL
- Barınma Yardımları: 30.363 hane için 119,6 Milyon TL
- Sosyal Konut Projesi: 1.054.926,00 TL
- Yakacak Yardımları: 1.830.415 aile için 1.639.489 ton
- * Sosyal Uyum Yardımı Programı: 365.491 hak sahibine 3.329.647.910 TL
- Tamamlayıcı Sosyal Uyum Yardımı Programı: 399.784 kişi için 587.484.850 TL ödeme yapılmıştır.
- Kronik Hastalık Yardımı: 4.069 kişi için 41,6 Milyon TL yardım yapılmıştır.
- Kronik Hastalara Elektrik Tüketim Desteği: 144 hanedeki kronik hastalara yönelik 170.873,25 TL
- Eğitim Materyali Yardımı: 131.707 öğrenci için 38.777.402,12 TL
- Öğrenci Taşıma Barınma ve İaşe Yardımı: 538 hanede yaşayan 632 öğrenci için 325.180,95 TL
- Öğle Yemeği Yardımı: 853,5 Milyon TL
- Ücretsiz Ders Kitabı Yardımı: 314,91 Milyon TL
- Yurt Yapım Projeleri: 1.089.866
- Proje Destekleri: 806 sosyal hizmet içerikli proje için toplam 162.543.014 TL

Yardıma çeşitliliği, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve 1000'in üzerinde Vakıf çalışanının yoksullarla sürekli temas halinde olmalarını kolaylaştırıyor. Buna karşın yardım rakamlarının çok az ve yardımların çok dağınık olduğunu ve bu halleriyle edilgenliği ve muhtaçlık kültürünü beslediklerini unutmamalıyız. Aile Destekleri Sigortası, tam da bu yanlışlıklara müdahale etmeyi amaçlamaktadır.